

PROMĚNA

První čtení: Ř 12:1-3

Možná si vzpomenete na povídku Franze Kafky s názvem „Proměna“, v níž se obchodní cestující Řehoř Samasa, hlavní živitel rodiny, promění v odporný hmyz a tím se zkomplikuje životní situace jeho mladší sestry i jeho rodičů. Nejznámější Kafkova povídka je, přes svou tragikomičnost, vlastně docela dobrým **symbolickým zobrazením osamělosti a bezradnosti nad vlastním údělem**. A nekončí vůbec optimisticky.

Dnes bych chtěl sdílet slovo o proměně, ale zcela jiné. Proměně pozitivní, proměně zaměřené k dobrému cíli a dobrému konci. Než se tedy pustíme do slova, pokuste se někdo krátce vyjádřit:

- ***Jaká událost Vás v životě zásadně proměnila a jakým způsobem?***

Pojďme se podívat na další část toho, co nám zanechal apoštol Pavel. Ve Filipským 2:12-30 čteme:

A tak, moji milí, jako jste vždycky byli poslušní – nikoli jen v mé přítomnosti, ale nyní mnohem více v mé nepřítomnosti – s bázní a chvěním uvádějte ve skutek své spasení. Neboť je to Bůh, který ve vás působí, že chcete i činíte, co se mu líbí. Všechno dělejte bez reptání a bez pochybování, abyste byli bezúhonní a ryzí, Boží děti bez poskvrny uprostřed pokolení pokřiveného a zvráceného. V něm svítejte jako hvězdy, které osvěcují svět, držte se slova života, abych se vámi mohl pochlubit v den Kristův, že jsem nadarmo neběžel ani se nadarmo nenamáhal. Ale i kdybych měl skropit krví oběť a službu, kterou Bohu přináším, totiž vaši víru, raduji a spoluraduji se s vámi se všemi; stejně tak se i vy radujte a spoluradujte se mnou. Mám naději v Pánu Ježíši, že vám brzo pošlu Timotea, abych i já byl dobré mysli, když se dovím, co je s vámi. Vždyť nemám nikoho, jako je on, kdo by se tak upřímně o vás staral; všichni si hledí jen svého, a ne toho, co je Krista Ježíše. O Timoteovi však dobře víte, jak se osvědčil, když se mnou jako syn s otcem sloužil evangeliu. Jeho tedy doufám pošlu, jakmile uvidím, co bude se mnou. Spoléhám pak na to v Pánu, že i sám brzo přijdu. Za nutné jsem však uznal poslat k vám Epafrodita, svého bratra, polupracovníka i spolubojovníka, kterého jste vyslali, aby mi posloužil v tom, co jsem potřeboval. Stýskalo se mu totiž po všech vás a byl znepokojen, že jste se doslechli o jeho nemoci. A opravdu byl nemocen na smrt; ale Bůh se nad ním smiloval, a nejen nad ním, ale i nade mnou, abych neměl zármutek na zármutek. Proto jsem ho poslal co nejdříve k vám, abyste měli radost, že ho zase vidíte, a tak aby mi ubylo starostí. Přijměte ho tedy v Pánu se vši radostí a takových bratří si važte; neboť pro dílo Kristovo se přiblížil až k smrti a nasadil život, aby doplnil to, v čem vy jste mi posloužit nemohli.

Dnes se opět vracíme k Pavlovu zamilovanému dopisu, který píše svým přátelům z vězení. Připomínám, že minule nám Pavel **Ježíše popsal šokujícím způsobem**: ačkoli ve svém postavení byl roven Bohu, **snížil se na úroveň služebníka**, ba dokonce otroka, aby sám sebe obětoval za nás a posloužil nám k záchraně.

Ježíšův postoj – **nelpět na svých privilejiích, na svých právech, na svém výjimečném postavení**, ale stát se tím, kdo vše podřídí pro záchranu druhých, **je tím tajemstvím, které je spojeno s naší skutečnou proměnou**.

Jak je to jiné oproti tomu, s čím se celý život setkávám (lhostejno zda u lidí věřících či nevěřících): honění se za společenským postavením, úspěchem a uznáním, dovolávání se práv, nároků a privilejií, upozorňování na vlastní důležitost, snaha být vidět a slyšet, upoutat na sebe pozornost.

To, co nás k Ježíši přitáhlo bylo milosrdenství a odpuštění, kterého se nám dostalo, jeho velkolepá a bezpodmínečná láska, jeho ochota pomoci nám dřív, než jsme vůbec porozuměli tomu, že pomoc skutečně potřebujeme.

Dnes nás Pavel povzbuzuje ke dvěma důležitým věcem a my se pokusíme společně ty dva body nějak rozvést a porozumět jim:

- 1) Abychom uváděli ve skutek své spasení.
- 2) Abychom se drželi slova života.

- ***Jak tomu vy sami rozumíte, že máte své spasení uvádět ve skutek?***

1) Uvádět ve skutek své spasení

Setkal jsem se u řady lidí s **podivným postojem k chápání spásy**. Někteří lidé tvrdili, že stačí, že slyšeli Boží slovo, byli pokřtěni a teď **už jsou dokonalí a bez hříchu, dokonce i bez ohledu na to, co dělají, nebo říkají**, protože jim to Bůh stejně odpustil a znovu odpustí.

Pobavilo mě, jak na podobní vyjádření jednoho takto přehnaně sebejistého člověka kdysi reagoval O. Chambers na nějakém setkání. Nechal dotyčného večer povídat o jeho dokonalosti, jak už nic nemusí, jak je v jeho životě všechno perfektní. A nijak na to nereagoval. Druhý den na něj při snídani převrátil džbán s mlékem a bylo po dokonalosti a bezhříšnosti onoho dotyčného chlubilka.

Jistě jsme si všimli, že Pavel neříká, abychom na své záchraně „makali“, až se z nás bude kouřit. Mluví o tom, že své spasení „máme uvádět ve skutek“ – tedy **usilovat o to, aby naše vnitřní proměna byla viditelná navenek**, aby se prakticky projevovala v našem okolí, měla doslova hmatatelný dopad na naše myšlení i jednání.

Při tom **my sami nejsme žádnou zárukou změny**. Uvádět své spasení ve skutek můžeme jedině proto, že „**sám Bůh v nás působí, že chceme a činíme, co se mu líbí**“. Není to přitom žádný fatalismus, poddání se nutnosti. Je to Boží pomoc těm, kteří se rozhodli mu důvěřovat.

To, co mě zaujalo, je skutečnost, že Pavel Filipské chválí, že poslouchali a zároveň je povzbuzuje k tomu, aby poslouchali o to víc v Pavlově nepřítomnosti – poslouchali Boha a jeho slovo.

A k tomu praktická otázka pro nás:

- ***Jak se nám daří poslouchat a naplňovat Boží slovo, když zrovna nejsme ve společenství, ale třeba v práci či ve škole? Či dokonce v okamžiku, kdy se nám nedaří podle našich představ?***

Být poslušný, být ten správnák či slušník je snadné, když jdou věci snadno. Ale zkuste být Mirkem Dušínem mezi Bratrstvem Kočičí pracky, když se Vám druzí posmívají a jenom škodí.

Na druhou stranu, je stejně důležité, jak přemýšlíme a jednáme právě i v těch chvílích, kdy nás druzí lidé nevidí.

- ***Jak to může vypadat, když se budete držet slova života, co to pro Vás obnáší?***

2) Držet se slova života

Držet se slova života – slovo, které tu Pavel používá, znamená „držet, zůstat, dávat pozor“ – se dá tedy vyjádřit jako „natrvalo se chopit“, tedy usilovat o to, aby se Boží slovo stalo naší nedělitelnou součástí.

- ***Jak to můžeme prakticky udělat?***

Tím, že Boží slovo pravidelně čteme, že nad ním rozjímáme, že se některé verše učíme nazpaměť – to jsou způsoby, jak nás bude slovo proměňovat zevnitř, budeme-li jím naplněni. Vzpomeňme, co Ježíš říkal o příchodu Ducha svatého: „...**připomene Vám vše, co jsem Vám říkal...**“. Těžko nám však bude mít co připomínat, když nic nebudeme vědět.

Držet se slova zároveň znamená, abychom jej vyznávali před druhými v souladu s tím, co žijeme.

Síla našeho svědectví druhým lidem závisí i na tom, jak nás vnímají.

- *Žijeme jako „bezúhonní a ryzí“ a děláme „všechno bez reptání a bez pochybování“, nebo jsme svým jednáním druhým spíše překážkou a pohoršením?*

Vzpomínám si na porevoluční roky, kdy do naší země přijela řada misionářů a začala působit řada organizací, které nám měli pomoci nás vzdělávat a budovat ve víře.

Příběh jednoho muže, kterého jsem osobně znal, a který vám řeknu, je vlastně velice smutný. Organizace, kterou tady zastupoval, měla skvělý rozjezd, ale postupně její práce nějak vyšuměla do ztracena. Ten bratr **nebyl vůbec připraven na zápasy a na neúspěchy**, kterým u nás musel čelit. Nevím, pod jakým tlakem byl od těch, kdo ho vyslali a podporovali a zda u nich měl zastání a porozumění. **Nicméně tento bratr postupně procházel zklamáním a propadal depresím.** Čas od času, kdy cestoval na západ, za svými podporovateli, využil k tomu, že svou depresi a osamělost řešil občasnými zastávkami v barech, ale i na některých horších místech, kde ho nikdo neznal a nepoznal, až nakonec vypadal jako ztroskotanec. Vlastně ani nevím, kde je mu dnes konec. Přitom to byl na začátku bratr plný ohně víry a povznášející radosti.

Otázka pro naše mladé (zejména gymnazisty):

- *Čím se odlišujeme od jiných spolužáků, kteří nejsou Božími dětmi? A pokud se odlišujeme, je to ze správných důvodů? Je to proto, že „se držíme slova“ a „žijeme ryzím a bezúhonným životem“?*

3) **Inspiraci k osobní proměně** můžeme hledat u Timotea a Epafrodita, o kterých Pavel píše ve svém dopise a jichž si nesmírně považuje.

- *Co by měl, podle Vás dělat ten, kdo si hledí toho, co je zájmem Krista Ježíše?*

Pavel nemá nikoho jiného, než **Timotea**, kterého bezmála považuje za svého syna, kdo by se o druhé tak upřímně (s takovým zápalem, nasazením, ochotou) staral. Je tím, kdo si hledí zájmů Ježíše Krista, nehledá vlastních věcí a vlastního prospěchu.

Timoteus je ten, kdo se osvědčil, když spolu s Pavlem sloužil evangeliu. Proto mu může svěřit úkol, který by jinak, kdyby mohl, vykonal sám. Je to zároveň vyjádřená hluboká důvěra v novou generaci služebníků.

- *Jak byste charakterizovali člověka, který se ve službě evangelia téměř vyčerpá k smrti, nebo dopracoval k osobnímu vyhoření?*

O **Epafroditovi** Pavel píše jako o bratru a spolupracovníkovi, který s ním sloužil až do krajnosti, až do ohrožení svého života (víme, že Epafroditos onemocněl až k smrti).

Pavel bratrovi vysekává pokornou a uctivou pochvalu, když píše, že i přes svou vážnou nemoc se Epafroditos více trápil pro Filipské, kteří se o jeho stavu dozvěděli a strachovali se o jeho život.

A tak Pavel posílá Epafrodita zpět do Filipis s prosbou: *Přijměte ho tedy v Pánu se vsí radostí a takových bratří si važte; neboť pro dílo Kristovo se přiblížil až k smrti a nasadil život, aby doplnil to, v čem vy jste mi posloužit nemohli.*

Pro mě jsou Pavlova slova povzbuzením k tomu, abychom **přijímali a dokázali se postarat o lidi, kteří ve službě vyhořeli**, kteří pro evangelium obětovali tolik, že jsou až na dně se svými silami. Zatím to neumíme.

Moje zkušenost s církví je, že je to jediná armáda, která až příliš často nechává své padlé bojovníky na cestě za sebou. Mým přáním je, abychom každého bojovníka – i toho padlého – zvedli a přivezli domů, jako to v úctě ke svým mužům dělá např. Americká armáda.

Na závěr jedna otázka, na kterou je dobré pokusit najít odpověď:

- *Když se druzí dívají na můj život, jakého člověka vidí? Vidí někoho, kdo se stará jen o své vlastní zájmy, nebo někoho, kdo se podobá více Timoteovi a Epafroditovi?*

Ámen.

Slovo požehnání:

Všechno dělejte bez reptání a bez pochybování, abyste byli bezúhonní a ryzí, Boží děti bez poskvrny uprostřed pokolení pokřiveného a zvráceného. V něm sviňte jako hvězdy, které osvěcují svět, držte se slova života...

Petr Plaňanský (KS Nymburk 5. 5. 2019)